

مکمل عربى دىۋان

۱۸ نجى سنه

جزء، عدد : ۶۷

غرة ربيع الآخر ۱۳۱۵

كرىدك احوال عموميه و تاريخيه سى

(مابعد عن جزؤ ۶۵)

بر منوال محرر اون سكرنجى عصرىك اواخرنده جزيره اهاليسنك مقدارى
ايكى يوز قرق بيك نفوسدن عبارت ايكن بيك سكر يوز يگرى بر سنه ميلاديه سنده
معلومات محليه اوزرينه ترتيب اولنوب خورموز نام مؤلف ايله ايكى انگليزك
تأليفكزده لى اولان ارلره درج ايديلان و آتى به نقل اولنان جدول مندرجاتجه
ايكى يوز آلتش آتى بيك بوقدر نفوسه بالغ اولمشدر .

صورت جدول

۲۶,۰۰۰	قنديه شهرى
۷,۰۰۰	رسمو شهرى
۱۳,۰۰۰	حانيه شهرى
۵۰۰	سوده
۲۵۰	اسيرلقه
۲۱۹,۶۰۵	بيك يوز سكران آلى ياره كوى
۲۶۶,۳۵۵	

تاريخ مذكوردين بيك سكر يوز اللى سنه ميلاديه سنه قدر جزيره اهاليسنك
مقدارى حقنده بعض سياح و مؤلفين طرفندن اعلان اولنان معلومات، بيك سكر
يوز اللى سكر سنه ميلاديه سنده حكومت محليه نك امريله اجرا اولنان رسمى تحرير

نفوسله تصحیح اولمیش واهالی جزیره نك مقداری ایکی یوز یتمش سکر بیك طقوز
یوز سکر نفوسدن عبارت بولمیش اولدینی تبین ایتمش ایدی .
بیك ایکی یوز طقسان ایکی سنه سنده طبع اولان ولایت سالنامه سنده مندرج
بر قطعه جدولده دخی مجموع نفوس ایکی یوز یگرمی یدی بیك سکر یوز یتمش
بر نفر کوسترلمشدر .

صوكت تحریر نفوس مجلس عمومی ولایتك قراری اوزرینه بیك سکر یوز
سکسان بر سنه میلادیه سنده اجرا اولمیشدر . آندن حاصل اولان نتایجی حاوی
اولوب ولایت غزته سنك ۶۱۷ نومرولی وفی ۲۱ تشرین ثانی سنه ۱۸۸۱ تاریخلی
نسخه سنده اعلان اولان جدول مخصوص مندرجاتندن آکلاشلدینی اوزره گرید
اهالی سنك مقدار مجموعی ۲۷۹۱۶۵ نفوسدن عبارت اوله رق، بونلردن یوز قرق ایکی
بیك ایکی یوز قرق سکر نفری ذکور و قسوری اولان یوز اوتوز آلتی بیك
طقوز یوز قرق درت نفری اناث اولدینی تحقیق ایتمشدر .

۸

مغارهلر ولایهیرینت

گرید جزیره سنده پك چوق طبیعی مغارهلر واردر . بونلرك ائك مهمملری
کیسامو قضااسنه تابع اسپدیا وسانه قضااسنه مضاف آزقیره قریهلری جوارنده
وآقرون قضااسنه مضاف رامنی قریه سی قرینده وینه قضای مذکورده (قوکیقو -
خوریق) ایله (آبلایقه) نام کوی آراسنده وکذلك قضای مذکور توابعدن کفالا و رسمو
قضااسنه تابع خمالوری قریهلری جوارلرنده و آبی واصل قضااسنده اسپیلی قریه سنده
واقع اولانلردر . برده ملیقو طامو قضااسنده کان ملیقونی قریه سی جوارنده
و مالوز قضااسنه تابع سارخو قریه سنده وینه قضای مذکورده کان غووه سی قریه -
سنده و بوخنا طاغنده و ویا تو قضااسنه مضاف کراتو قامبو قریه سی قرینده و استیدیده
طبیعی مغارهلر موجود اولدینی گبی ، لاشید سنجاغنده اسپنجروق اسمیله معروف بر
و آقرو طورده غوورنتو نامیله معروف اولان مناستر جوارنده اوچ مغاره واردر .

حانیہ یہ یقین تو ذوق آٹھ سہندہہ برایکی مغارہ موجود در . ایذا طاغندہ دخی
ایذہ یقون آتروق 18xtyv avtyov نامیلہ معروف بر مغارہ وارد رکہ . قسم مخصوصندہ
ذکر ویان اولہ جنی و جہلہ اورادہ پک چوق قیمتدار آثار عتیقہ بولمخس اولدیغندن
مذکور مغارہ اہمیت مخصوصہ بی حازدر .

اقرقوطورده کی مغارہ لر ایله ملیذونی مغارہ سہندہ غایت گوزل استالاقیت (۱)
Stalactites وارد در . ملیذونی مغارہ سہندہ کی استالاقیتلر پک بیوک اولوب، فقط
الک گوزل لرینی واک بیاضلرینی اقرقوطور سواحلتک جہت شمالیہ سہندہ کائن اولوب
دکڑہ یقین اولان مغارہہ گوردم . اشبو مغارہہ متصل یگی استالاقیتلر حاصل
اولمقدہ درکہ، مقارنہ فابریقہ سندن مقارنہ لر چیقمہدہ ایکن فصل گورینور ایسہ مذکور
مغارہہ حاصل اولان یگی استالاقیتلر دخی اولیہ بر حالده گورنمکده در .

ذکر اولنان مغارہ لر دن بشقہ بردہ مسارا اووہ سہندہ آمبلوزق قریہ سی جوارندہ
لاورینتوس Λαβριντος اسمیلہ معروف پک بیوک بر مغارہ وارد در .
خرافاتدن اولمق اوزرہ روایت اولہ یورکہ ازمنہ قدیمہہ گرید حکمدارلرندن
مشہور مینوس Minos لک زوجہ سی پاسیفای Pasiphae بر ثورہ علاقہ ایدوب آنکله
واقع اولان اختلاطندن مینوطاروس Minotaurus اسمنی آلمش عجیب الخلقہ بر حیوان
تولد ایتمش و اشبو حیوانک بلندن یوقاریسی انسان و آشاغیسی ثور صورتندہ
بولمخس ایدی . مینوس بوقوعہ دن حدتله رک حیوان مذکور ی حبس ایتمک اوزرہ
برلابرینت یا مینوسی اوقوت مشہور بولنان مهندس ذہالوس Dædalos امر ایتسی
اوزرینہ ذہالوس یوللری غایت قاریشقلی و ایچن سندن چیقلر بر مغارہ انشا ایتمش
و ذکر اولنان حیوان اورادہ حبس و توقیف ایدلمشدر .

مذکور آمبلوزق قریہ سی جوارندہ کائن اولان مغارہ ناک ایچن سندن بری برینہ
متصل غایت پروزی یوللر بولنوب ایچن سندن چیقلسی حقیقہ متعسر بولندیغندن یقین
و قتلہ قدر مذکور ذہالوس طرفندن انشا اولمخس اولان لابرینت ایدوکی ظن
اولنوب بونک ایچون مغارہ یہ لابرینت اسمی دخی ویرلمشدر .

فقط بر جوق مدققینك رأی و مطالعاتیكه مذکور مغاره حقیقی لابرینت اولیوب
بر طاش اوجانی ایتمش . حقیقی لابرینتیه كلنجیه اؤل امرده بویله مغاره فی الواقع
انشا اولتمش میدر ؟ و یا خود بوگا دأر اولان روایات صرف خرافات قبیلهندن میدر ؟
شوراسی هنوز تحقق ایتمدیگی کبی، فی الحقیقه بویله بر لابرینت انشا ایدلمش ایسه
مساراده دكل، قنوس قنوس شهری جوارنده انشا ایدلمش اولمق لازم گلدیگندن
و حال بوکه اورالرده دخی بویله بر انشا آتک آناری هنوز گورنمدیگندن حقیقی
لابرینت نرده یاپلیدیغی تعین ایده مامشدر .

هر اصل ایسه لابرینت دینلان مذکور مغاره شایان دقت مخصوصه اولوب آگادخول
ایله ایچنی گزمش اولدیغندن بوگا دأر تفصیلات آتیه نك اعطاسی مناسب گورلمشدر .
ایکی آرقداشم و قریه مذکوره ایله ابلاطانوس اسمنده دیگر بر قریه معتبراندن
سکر کشی برابر بولندیغمز حالد آمبلوزوس قریه سنده کی کلیسایه بر مقدار
باره و یروب هر بریمز بر موم آلدقندن صکره یریلردن ماچپتا کی اسمنده
بر قلاغوز ایله برابر مغاره یه گیردك . مغاره نك آغزی ایجه آجیق و طبعی اولوب
ایچنه گیرلیدیگی زمان بر بیوك اوطه شکنده بوش بر یر گوریلور . ایجری
طرفنده بر دلیك بولنده رق آندن مرور ایدیلنجیه سکسان قدم قدر بر مسافده
آیدنلق اولوب آندن صکره سی غایت قراکلق بر حالددر . آیدینلغك کسلیدیگی
نقطه یه واصل اولدیغمزده موملریمزی یاقدق . قلاغوز ایلویه کیتیدیگی حالد یوز
اوتوز آدیم طولنده ویدی سکر آدیم عرضنده واون اون ایکی آدیم قدر ارتفاعده
بر یولدن کچدکدن صکره غایت طار بر کچید بولوق . بو کچیدك طولی اوتوز اوتوز
بش آدیم اولدیغی حالد عرض و ارتفاعی بر انسانك آیاق و اللریله یوریه رك
کچمسنه آنجق مساعددر . بویله جه آیاق و اللریمزله بری بریمزك آرقه سندن یوریه رك
کچیدك یاربسنه گلدیکمزده آرقداشلرمدن استیه لی خلیل حلمی افندی پك فنا حالد
صیقلوب بائلق درجه سنه گلدیگندن و بناء علیه ایلویه کیده میه جگنی قطعاً بیان
ایتدیگندن کیرویه یوریه رك آرقداشیمزی سالمأ طیشاری یه چیقاردق . بعده یوله
دوام ایله اؤل طار کچیددن کوچ حال ایله کچه بیلدك . مذکور کچیددن صکره

سکر طقوز یوز آدیم طولانده واون بش قدم ارتفاعنده واون، اون ایکی
قدم عرضنده بر یول واردرکه بۆ یولک اطرافنده یکدیگرلینه گیریلور
چیقیلور متعدد دیگر کوچک یوللر موجوددر . مذکور یولدن مرورمن
اشناسنده دقتله یره باقدیغده کوچک عربہ تکرارکلی جزگیلری موجود اولدیغی
کوردیگم کی، وندیک مسکوکاتندن سان مارکو (San Marco) تصویرینی حاوی
اوله رق باقردن معمول بر سکه دخی بولدم . مذکور یولدن دخی کچهرک نهایتنده
درت مترو محیطانده وایکی مترو قدر ارتفاعده بر یر بولدی . بوبرک یوقاری
طرفندن طامله طامله صو دوشیور . بونک صاغ طرفنده بر کچید موجود
اولوب بونکده صاغ طرفنده ایچمه اوزون بر یول واردر . اشبو یولک
دخی هر ایکی طرفنده یکدیگرلینه متصل اوله رق متعدد یوللر موجوددر .
قولاغوز یالکزر کندوسنک کیتدیگی یوله دوام ایله بشقه یوله صایماقلمز لازمگلیگی
سویلر ویز دخی کمال دقت واعتنا ایله کندوسنی تعقیب ایدر ایکن آرقداشلریمزدن
برینک تنکلیفی اوزرینه قولاغوزله برابر دیگر بر یوله صایدیق . بو یولدن بشقه
بر یوله وبوندن دیگر برینه و هکذا اون دقیقه قدر یولدن یوله کیتدیگمزدہ قولاغوز
طوروب یولی شاشیردیغی و نره دن کیده جگمزی بیلدیگی سویلشدر . بونک
اوزرینه جمله من طوروب بر آز مشاوره دن صکره یوللری فرق ایدم یلک اوزره
قولاغوزک تنکلیفی اوزرینه اورالردن کایت اوزره بولنان طاش پارچهلرندن نشان
مقامنده بر ریغین باهرق یوله دوام ایتش ایسه کده یارم ساعت قدر بر مدت
طولاشدقدن صکره نشان قویدیغمز یوللرده بتکرار بولندق . او وقت حقیقه
لابریت ایچنده مینو طاوروس کی قاله جمزدن قوزقدم . نهایت قولاغوز اورالری
ایوجه معاینه ایتدکدن و کندوسیه برابر یکدیگرینه گیریشلی چیقیشلی متعدد یوللری
طولاشدیغمز صکره قولاغوز بیلدیگی یولی بولوبده خبر ویردیگی زمان
اکثر آرقداشلر طیشاری به چیقماق آرزوسنی اظهار ایتشدر ایسه ده وقوع بولان
رجام اوزرینه یالکزر قولاغوزی تعقیب ایتک شریطله ده ایاچری به طوغری
کیتماق دوام ایتدک . یگیدن غایت قاریشقلی بر چوق یوللردن کچهرک همان بش یوز

قدم طولیده دیگر بر یوله گیردك بونك نهایتنه وصولمژده طراپرا $T_{\text{p}} = 2\pi$ دینلان محله اولدیغیزی آکلادق. طراپرا دینلان بر، قبالردن قازلمش مربع الشکل براوطه گیدر. اوراده برچوق سیاحلرک دیوارلرده محکوک امضالرینی تاریخلریله برابر اووقودق. بعض تاریخلر بیك یدی یوز و بیك یدی یوز اللی سنه لرینه متصادقدر. اوراده براز استراحتدن صکره ینه قولاغوزی تعقیب ایله بولدن یوله کچرک نهایت ایکی بحق ساعت صکره طیشاری ینه حقیقه بیلدك. مغاره نك آغزنده بزی بکلین آرقداشمز خلیل حلمی افندی بزی گورنجه بر ممنونیت فوق العاده اظهار ایلمش و چونکه مغازده کچ قالدیغیزدن یوللری شاشرمش اولدیغیزی آکلامسیله موملر و دیگر بر قولاغوز استحضار ایدرک ده ا یارم ساعت مرور ایدوبده حقیقماشم اولسه ایدك بزی تحرری ایله طیشاری ینه حیقارمق اوزره یگی قولاغوزی موملرله برابر ایجری ینه گوندریورمک نیتنده بولنمش اولدیغینی سسویلش و حقیقه تدارك واستحضار ایتدیگی موملر و قولاغوز یاننده بولنمشدر.

ایشته لابرینت دینلان مغاره بودر. بالاده بیان اولندیغی اوزره طاش اوجاغی ایدوگی و غورتینا شهرینك انشاسنه مقتضی طاشلر اورادن اخراج اولندیغی ظن اولنمده ايسه ده شهر مذکورك بنا اولندیغی ره یقین بر چوق طاشلر بولنوب اورادن ده اعلای طاشلر حیقارلمسی سهل بولنمش اولدیغندن ظن مذکورك پكده اساسی اولمیدی درکادر. بونکله برابر اگر مذکور مغاره طاش اوجاغی اولسه ایدی آغزندن براز ایچروده بر منوال مشروح بر انسانك آباق والدریله یوریهرك کچمسنه آنجق مساعد اولان طار کچید نیچون اويله یا بللی ایدی؟ اشبو مغازه طبیعی اولدیغی حالده و قتیله یوللری الان گوریلان حاله افراع اولنهرق بوندن مقصد دخی یا روایت اولنان حقیقی لابرینتی تقلید ایتمک و یا خود ازمنه قدیمده مصرده و سائر بعض یرلرده بولنمش اولدیغی مروی اولان لابرینتلرک حالنه وضع اینلک خصوصندن عبارت دینلسه ده معقولدر ظن ایدرم.

آندریا قوپاسی

(مابعدی نسخه تالیده)

